



Pasaulio lietuvių rašytojų suvažiavimo sumanytoja Jūratė Caspersen: „Dalis rašytojų kurti pradėjo tik išvažiavę“

Birželio pradžioje Vilniuje vyks trečiasis Pasaulio lietuvių rašytojų suvažiavimas. Į kas trejus metus vykstantį renginį susirenka lietuviškai ir kitomis kalbomis rašantys lietuvių kilmės kūrėjai iš 15 šalių. Šiomet suvažiavimo dalyvių laukia intensyvi programa - nuo atidarymo prezidentūroje ir susitikimo su žymiu lenkų režisieriumi Kšyštofu Zanusiu iki mokymų ir dirbtuvių su Lietuvos literatūros ekspertais. Artėjant trečiajam suvažiavimui jo sumanytoja, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) Kultūros komisijos pirmininkė Jūratė Caspersen pasakoja jau pradedanti matyti renginio įtaką tiek rašytojams, tiek Lietuvos literatūros pasauliui.

Ana Vengrovskaja

Pasauliolietuvis.lt

Unikali platforma užsienyje gyvenantiems kūrėjams

Pirmą kartą pasaulio lietuvių rašytojų suvažiavimas PLB Kultūros komisijos iniciatyva vyko 2019 m. Šios komisijos pirmininkė ir viena iš suvažiavimo

iniciatorių J. Caspersen pasakoja, kad idėja kilo norint atrasti užsienyje gyvenančius lietuvių kilmės rašytojus ir padėti jiems išlaikyti ryšį su Lietuva.

„Supratau, kad žmonės jungsis tada, kai bus interesų grupė, nes vien mūsų tautinio pagrindo ne visada užtenka. Ateiti į valstybines šventes – taip, bet draugystės tiltai atgal į Lietuvą statomi kitaip. Verslo žmonėms, kultūros žmonėms – menininkams, skulptoriams, rašytojams, muzikams – reikėtų visiems po suvažiavimą organizuoti“, – apie suvažiavimo idėjos pagrindus pasakoja J. Caspersen.



Pasaulio lietuvių rašytojų suvažiavimo sumanytoja Jūratė Caspersen | Laimos Penek nuotr.

Pasak pašnekovės, trečią kartą vyksiančio suvažiavimo metu rašytojams suteikiama unikali platforma, kur jie gali pristatyti savo kūrinius kolegoms ir literatūros ekspertams Lietuvoje.

„Į kūrinių skaitymus susirenka gausi auditorija – vien suvažiavimo dalyviai yra iš 15 šalių. Čia savo kūrybą galima pristatyti tarptautinei publikai. Atsiranda solidarumas, palaikymas, bendrystė. Rašytojai yra pastatyti scenoje, jiems nieko nereikia daryti, kad juos pamatytų Lietuva ir kolegos iš kitų pasaulio šalių“, –

pažymi J. Caspersen.

Ilgametė Šveicarijos lietuvių bendruomenės pirmininkė pastebi suvažiavimo reikšmę ir Lietuvos mastu.

„Anksčiau diasporos rašytojai negalėjo patekti į metų knygos apdovanojimus, po pirmojo suvažiavimo iškėlėme šį klausimą ir jis buvo išspręstas partnerio – Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos dėka. Ir ne be mūsų pagalbos – parodėme, kad yra lietuvių, kuriančių ir kita kalba.

Šiomet akcentavome, kad laukiame ne tik pirmame ir antrame suvažiavime dalyvavusių, bet ir pradedančių kūrybinį kelią ir rašančių kitomis kalbomis autorių. Jau antrame suvažiavime vertėme iš rusų, anglų ir ispanų kalbų. Juk ir visiems žinomas Antanas Šileika rašo angliškai – jo knygos yra verstos, kai kas galbūt to net nežino, nes rašytojas gražiai kalba lietuviškai, atrodo, kad jis lietuviškai ir rašo, bet ne“, – pasakoja PLB Kultūros komisijos pirmininkė.



Antrasis Pasaulio lietuvių rašytojų suvažiavimas vyko 2022 m. | Vygaudo Juozaičio nuotr.

Pasaulio lietuvių rašytojų suvažiavimai traukia tiek pradedančiuosius, tiek ir gerai

žinomus rašytojus.

„Abiejuose suvažiavimuose lankėsi tokie žinomi rašytojai kaip Dalia Staponkutė (Kipras), Antanas Šileika (Kanada), Akvilina Cicėnaitė (Australija), Jutta Noak (Vokietija) – jiems tikrai reklamos nereikia. Visgi jie save priskiria diasporos rašytojų kategorijai“, – atkreipia dėmesį J. Caspersen.

Atidarymas - prezidentūroje

Šiemet iš įvairių pasaulio šalių atvykusių kūrėjų lauks intensyvi programa. Birželio 3 d. vakare suvažiavimo dalyviai turės galimybę susitikti su Lietuvoje viešiesiančiu žymiu lenkų režisieriumi ir scenaristu Kšyštofu Zanusiu (Krzysztof Zanussi) ir dalyvauti jo knygos – albumo „Zanussi per daiktus“ pristatyme.

Oficialus suvažiavimo atidarymas vyks birželio 4 d. Lietuvos Prezidento rūmuose. Renginio dalyviai susipažins su prieš porą metų perleistu pirmu lietuvišku mėnraščiu „Aušra“. 19 a. pabaigoje, spaudos draudimo laikotarpiu, mėnraštį kartu su bendraminčiais leido Lietuvos Nepriklausomybės akto signataras Jonas Basanavičius.



Vienas iš „Aušros“ perleidimo iniciatorių buvo Prezidentas Gitanas Nausėda | LRP

kanceliarijos nuotr.

„Norime, kad rašytojai skleistų žinią apie „Aušrą“. Vis dėlto tai buvo mūsų sąmoningumo pabudinimas. Leidinys ėjo tik trejus metus, bet kokį istorinį perversmą, proveržį padarė mūsų sąmonėje. Kai kurie jį leidę žmonės net nemokėjo lietuvių kalbos, o kovojo už lietuvių kalbą ir už Lietuvą. Juk „Aušra“ atvedė tiesiogiai prie mūsų nepriklausomybės. Beje, Prezidentas Gitanas Nausėda yra tiesioginis „Aušros“ perleidimo dalyvis“, – leidinio svarbą pabrėžia Šveicarijos lietuvių bendruomenės pirmininkė J. Caspersen.

Suvažiavimo dalyviai taip pat bus skatinami savo šalyse pristatyti žymiausią Lietuvos dailininką ir kompozitorių Mikalojų Konstantiną Čiurlionį, kurio 150-osios gimimo metinės šiemet yra minimos Lietuvoje ir pasaulyje.

Dirbtuvės ir literatūros tendencijų apžvalga



Antrojo Pasaulio lietuvių rašytojų suvažiavimo akimirkos | M. Mažvydo bibliotekos nuotr.

Sudarydami programą organizatoriai atsižvelgė į pirmuose dviejuose suvažiavimuose dalyvavusių rašytojų pageidavimus. Nemažai jų pageidavo mokymų, kūrybos kritikos, literatūros tendencijų Lietuvoje pristatymo.

„Sudarydami programą atsižvelgėme į tai, ko norėjo rašytojai pirmame ir antrame suvažiavime. Daugelis rašytojų yra kitų specialybių žmonės – dalis jų kurti pradėjo tik išvažiavę, galbūt būtent tas ilgesys ir susikaupusios žinios bei konfrontacija su nauja kultūra juos paskatino rašyti.

Rašytojai pageidauja sužinoti, kur lietuvių literatūra eina, kokios yra tendencijos,

kaip jos atsiranda. Užsienyje gyvenantys neturi galimybės dalyvauti knygų pristatymuose ir kituose Lietuvoje vykstančiuose renginiuose“, – sako Šveicarijos lietuvė.



Antrojo Pasaulio lietuvių rašytojų suvažiavimo akimirkos | M. Mažvydo bibliotekos nuotr.

Vienas iš suvažiavimo organizatorių – Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas kasmet renka kūrybiškiausių lietuvių autorių knygų dvyliktuką, įstaigos ekspertai papasakos dalyviams, pagal kokius kriterijus šios knygos yra atrenkamos.

Institute rašytojams taip pat rengiamos kūrybinio rašymo dirbtuvės (vaikų ir paauglių literatūros tema), o Mažvydo bibliotekoje ekspertai pasakos apie knygų leidybos finansavimo galimybes. Nacionalinėje bibliotekoje taip pat vyks diasporos rašytojų įstaigai padovanotų knygų paroda.



Pasaulio lietuvių rašytojų knygų paroda M. Mažvydo bibliotekoje | Archyvo nuotr.

Almanache „Egzodika“ - dar niekur nepublikuoti kūriniai

Prieš kiekvieną Pasaulio rašytojų suvažiavimą yra išleidžiama antologija, pavadinta „Egzodika“ (naujažodis, sumeistraitas iš dviejų graikų kilmės žodžių: *egzotika* (gr. *exōtikos* – svetimas, svetimšalis) ir *egzodas* (gr. *exodus* – išėjimas). Leidinyje yra trumpai pristatomas kūrėjas, publikuojama jo specialiai suvažiavimui parašyta refleksija. Šių metų temos – „Ką man reiškia kūryba?“ ir „Mano kūrybos kalba“.



Pasaulio lietuvių rašytojų
kūrybos almanachas
„Egzodika II“

„Prieš kūrybos skaitymus pristatomas autorių ir tai daroma labai dažnai būtent skaitant jo parašytą refleksiją. Visi rašytojai žino paskelbtą temą, bet nežino, kaip kiti atsakė, tad temos išgryninimas yra labai įtraukiantis ir užvedantis“, – sako J. Caspersen.

Didžiausią „Egzodikos“ dalį sudaro rašytojo parinkta ir atsiųsta 3 puslapių ilgio jo kūrybos ištrauka. Šių metų leidinyje bus skelbiamos tik dar neleistų kūrinių ištraukos. Almanacho pristatymas ir skaitymai vyks Rašytojų klube birželio 5 ir 6 d. vakarais.

„Ši knyga vienintelė vienoje vietoje pristato užsienio lietuvių rašytojus. Kai kurių iš jų nėra jokiose programose ar universitetuose – niekur, išskyrus „Egzodiką“. Dabar pradedame matyti tiek suvažiavimo, tiek „Egzodikos“ įtaką. Net iš gimnazijų mokytojų gaunu atsiliepimų, kad norėtų padaryti užsienio rašytojų pristatymą, bet iki šiol nebuvo vieno leidinio, kuriame jie būtų pristatyti“, – pasakoja PLB Kultūros komisijos pirmininkė.

Kartu su PLB suvažiavimą organizuoja Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, Lietuvos rašytojų sąjunga, Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka.

Daugiau informacijos apie suvažiavimą ir registracijos nuorodą rasite [čia](#). Registracija vyks iki kovo 15 d.

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.



MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

2025 M. SUTEIKĖ 4 TŪKST.
EURŲ PARAMĄ PLB PROJEKTUI
„PASAULIO LIETUVA“